

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๗๕/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๓/๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { นายสาธิต อนุโมทามิ ที่ ๑ ผู้ร้อง
นายกรณ์ มีดี ที่ ๒
นายวิฑูรย์ ชลายนนาวิน ที่ ๓
นายพูนพิพัฒน์ นิลรังษี ที่ ๔
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายสาธิต อนุโมทามิ และคณะ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายสาธิต อนุโมทามิ ที่ ๑ นายกรณ์ มีดี ที่ ๒ นายวิฑูรย์ ชลายนนาวิน ที่ ๓ และนายพูนพิพัฒน์ นิลรังษี ที่ ๔ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าผู้ร้องทั้งสี่และผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกสามรายเคยยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อขอให้ยื่นคำร้องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคอนาคตใหม่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคอนาคตใหม่มีกำหนดเวลาสิบปี แต่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

- ๒ -

(ผู้ถูกร้อง) ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ครบหนึ่งร้อยห้าสิบคน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการดังกล่าว ทำให้ผู้ร้องทั้งสี่และผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ รวม ๘ พรรค จำนวน ๘ คน ซึ่งควรจะได้รับการแต่งตั้งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ต่อมาผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นกรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้าม คือ ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองซึ่งมีได้มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องดำเนินการแต่งตั้งหรือคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ตามผู้ร้องทั้งสี่กล่าวอ้าง การที่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการดังกล่าวจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสี่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ ผู้ร้องทั้งสี่ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓

ผู้ร้องทั้งสี่เห็นว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยโดยยังไม่ได้วินิจฉัย ในเนื้อหาแห่งคดี ผู้ร้องทั้งสี่ย่อมมีสิทธินำคดีขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญใหม่ได้โดยบรรยายข้อความ ในคำร้องขอให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ผู้ร้องทั้งสี่จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัยใหม่ โดยกล่าวอ้างว่าผู้ร้องทั้งสี่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มสามัคคีสร้างชาติ ได้รับคะแนนเสียงอยู่ในลำดับที่ ๒๘ - ๔๐ ควรจะได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ การที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการแต่งตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๘ พรรค จำนวน ๘ คน ทำให้สิทธิเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสี่ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงตามหลักว่าด้วย “คะแนนเสียงไม่ตกน้ำ” อันถือได้ว่าเป็นประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย และขัดต่อเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ร้องทั้งสี่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

(๑) การละเว้นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่เลื่อนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อที่มีคะแนนลำดับถัดไปขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแทน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคอนาคตใหม่ที่ถูกลยุบพรรคไป เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ

ของผู้ร้องทั้งสี่ตามหลักเรื่องคะแนนเสียงไม่ตกน้ำ ชัดหรือแย้งต่อหลักประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง (๒)

(๒) ขอให้ผู้ถูกร้องยุติการกระทำละเมิดและดำเนินการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ (รวมถึงผู้ร้องทั้งสี่) ให้ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องทั้งสี่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ โดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความใน มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสี่ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการละเว้นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่เลื่อนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่มีคะแนนลำดับถัดไปขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคอนาคตใหม่ที่ถูกลบพรรคไป เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสี่ตามหลักเรื่องคะแนนเสียงไม่ตกน้ำ ชัดหรือแย้งต่อหลักประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ว่า ผู้ที่ยื่นคำร้องได้ต้องเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น แม้ผู้ร้องทั้งสี่ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องทั้งสี่มีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องแล้วปรากฏว่าผู้ร้องทั้งสี่มิได้มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรคที่กฎหมายกำหนดให้เลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ร้องทั้งสี่มิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ กรณีไม่มีการกระทำใดของผู้ถูกร้องที่จะไปละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องทั้งสี่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังนั้น ผู้ร้องทั้งสี่ไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๗๕/๒๕๖๓)

(นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

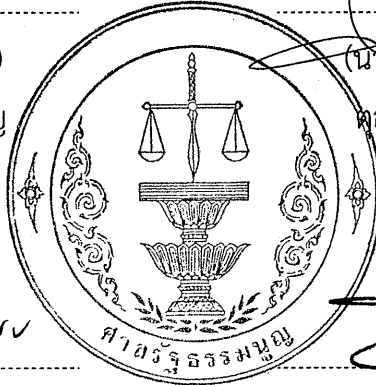
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุพห์ แสงเทียน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ